VERENIGING VOOR VRIJETIJDS-KUNSTENAARS

KWA Maandbericht

NR. 10 november 2026

58ste jaargang

Van de bestuurstafel

Beste leden,
Van de week was ik in de namiddag bezig met een ontwerp voor een ets, het was al donker en kon weinig zien. Da's niet handig. De tafel staat onder het zolderraam. Toen bedacht ik me dat ik toch maar eens de zonwering aan de buitenkant van het zolderraam moest oprollen. Want om 16.00 het licht aan doen is natuurlijk gek. Dat oprollen gaat nog met de hand, losmaken en dan oprollen in de zogenaamde bovenkap. Daarvoor haal ik een beetje circustoeren uit, staand op een trap, half uit het raam hangend. Dus ik laat dat zo lang hangen als mogelijk. Maar nu werd het wel erg donker. Als de zon schijnt daarentegen moet het omlaag anders zie ik ook niets. Eenmaal klus geklaard zat ik een beetje voor me uit te staren en te mijmeren of de tijd van het jaar invloed heeft op wat ik maak? Nee eigenlijk niet. Maken jullie andere kunst in de gure herfstmaanden en wintermaanden dan in de lente en de zomer? Nou ja in ieder geval gaan we weer naar een ander weertype de komende periode en voor we het weten moeten we de sneeuw van de tarp afhalen!

Op 7 november start de tweede MAAK tentoonstelling in het museum Arnhem. Een tentoonstelling onder het thema 'Kleur bekennen' . Laten zien wie je bent en waar je voor staat. Gaat het zien, ook al omdat er kunst van een KWA lid tussen hangt!

Ook in November hebben we onze tweede **Algemene Ledenvergadering dit jaar**, en wel **op 13 november in de namiddag.** Hoofdzaak is dan stemmen over de begroting van 2027. Het bestuur zou het fijn vinden wanneer er van elke groep een of meerdere leden kunnen deelnemen. Jullie kunnen ook machtigingen en stemverklaringen van mede groepsleden meenemen.

Onlangs hebben we de workshops van dit jaar geëvalueerd. De uitkomst van de evaluatie was zeer positief, dus we hebben besloten dat we ook in 2027 doorgaan met het organiseren van de workshops. In het volgend maandbericht meer over de inhoud van de komende workshops.
We wensen jullie veel plezier in november met het maken en kijken naar kunst.
John

Basisworkshops op zaterdag.

Het jaar is nog niet voorbij en op 7 november wordt de laatste Basisworkshop op zaterdag gegeven. Maar toch al een korte terugblik op het afgelopen jaar. Zes workshops zijn gegeven door docenten van de KWA en één workshop is gegeven door Mirjam Laterveer, oud docent. De workshops waren volgeboekt. Er waren steeds meer aanmeldingen dan plaatsen. Zowel KWA leden als niet-leden weten de workshops te vinden en te waarderen. De docenten kregen complimenten voor hun lessen. We zijn dan ook zeker van plan om het in 2027 weer te organiseren. De voorbereidingsgroep gaat aan de slag met een nieuwe reeks workshops. Wat de onderwerpen zullen zijn, is nu nog niet bekend. Het doel van de Basisworkshops op zaterdag is om een basistechniek aan te bieden. Het gaat om een techniek die niet in de lessen wordt aangeboden, maar waar wel behoefte aan is om daar meer over te leren.
De meeste data voor volgend jaar zijn al wel bekend. Eén datum is nog niet helemaal duidelijk ivm het starten van de lessen na de zomervakantie. **Vast ter informatie hierbij de data voor 2027: 6 febr., 6 mrt., 3 april, 5 juni OF 4 sept., 2 okt., en 6 nov.**
In het volgende maandbericht geven we meer informatie over de Basisworkshops op zaterdag.

BASISWORKSHOP - BEELDHOUWEN UIT EEN RECHTHOEKIG BLOK
Zaterdag 5 september 2026

"Het beeld zit al in de steen, ik hoef het alleen maar te bevrijden" zou Michelangelo gezegd hebben. Dat is wat we in deze workshop gingen oefenen; een beeldje bevrijden uit een rechthoekig blokje. (In tegenstelling tot een grillige steen, waarbij je de vorm van de steen volgt.)

Maar hoe weet je waar dat beeld zit en waar begin je? Wat is vorm en wat de restvorm?
Daarom zijn we eerst begonnen met schetsen van alle zijdes. Daarna hebben we geoefend in zacht materiaal en uiteindelijk heeft iedereen een beeldje uit het blok bevrijd.

Er is hard gewerkt op deze warme dag. Ik werd blij van het enthousiasme waarmee iedereen aan het schetsen, zagen en schuren sloeg. En wat een goede resultaten: binnen vier uur een beeldje maken is niet niks! Dank allemaal voor jullie enthousiasme en inzet.
Jet

Zaterdag 3 oktober jl. GAF IK DE WORKSHOP COLLAGETECHNIEKEN.
Met een volle, enthousiaste groep ging ik aan de slag.
Collage is een kunstvorm waarbij je met lijm, geknipte of verscheurde stukken papier of knipsels uit foto's en tiijdschriften samenvoegt tot een spannend geheel.
We zijn begonnen met korte oefeningen, waarbij vorm, kleur en compositie centraal stond.
Van abstract naar vormen van figuratie en realisme.
De deelnemers kregen snel de smaak te pakken en gingen met meerdere mooie werken naar huis.

Jos van Gessel

DE TUINGROEP

De tuingroep steekt dit jaar nog 1x de groene handen uit de mouwen en wel op 14 november. Daarna begint de winterslaap.
Je bent natuurlijk nog welkom om mee te helpen vanaf 9.30 uur.
Frankspreekmeester@gmail.com; 06-23367478.

Tentoonstelling tips

Interactieve tentoonstelling over onze bodem
'Verboden niet aan te raken' is het motto van de interactieve tentoonstelling UNSEEN: The World of Soil in het ISRIC Wereldbodemmuseum in Wageningen.
Zes hedendaagse kunstenaars laten bezoekers kennismaken met de verborgen wereld onder onze voeten.

De tentoonstelling laat u op verschillende manieren de bodem te ontdekken. U kunt er voelen, luisteren, proeven en kijken om u een beeld te vormen van het bodemleven. En U zult ervaren dat die bodem piept, knort, ritselt en klikt. De bodem vormt de basis van ons bestaan maar is vaak nauwelijks bewust waarneembaar. Deze tentoonstelling brengt daar verandering in.
Het ISRIC Wereldbodemmuseum is gevestigd aan de Droevendaalsesteeg 3 in Wageningen, op de campus van Wageningen Universiteit en Research.
De tentoonstelling is van maandag t/m vrijdag te bezoeken, van 13:00 tot 17:00 uur. Daarnaast zijn er openingsmomenten op 17 en 24 oktober, 7 november, 12 december, 9 januari en 6 februari.

Zaterdag 28 november is er tussen 11- 16, een feestelijke dag in de Parkstraatgemeente het gebouw bestaat 100 jaar op die datum, het zit aan de Parkstraat in het Spijkerkwartier. Onze docent Ilse Schoneveld heeft voor deze kerk een wandschildering en een kruis ontworpen.
Voor deze feestelijke dag maakt zij een gelegenheidskunstwerk en tevens zal er ander werk van haar te zien zijn in de kerk. Toelichting op dit gelegenheidskunstwerk en opening van de dag vinden plaats om 11:30 uur

Vanwege het tienjarig bestaan van de "Nederlandse portretprijs" is er in Slot Zeist een overzichtstentoonstelling met tegelijkertijd 3 lezingen over portretkunst. Trefwoorden zijn: Identiteit, Het individu, de Tijdgeest en Persoonlijke verbeelding. Gaat dat zien!
Geopend vanaf 9 oktober t/m 6 december 2026 info@slotzeist.nl

Wat gebeurt er met een schilderij als niemand nog weet wie het maakte? *Onderstaande is ons per email toegezonden. Wij hebben hier zelf (nog) geen ervaring mee maar willen dit bij jullie onder de aandacht brengen.*

Beste team van het KWA,
Bij jullie ontstaan elke week schilderijen. Sommige verdwijnen meteen in een map. Andere hangen over dertig jaar nog ergens aan een muur. Over die tweede soort wil ik het even hebben.

Mijn moeder schilderde. Toen ze in 2008 overleed, bleef ik achter met haar doeken. En met een vraag waar ik nog altijd geen goed antwoord op heb: wat gebeurt ermee als ik er niet meer ben? Ik weet hoe het meestal gaat. Een huis wordt leeggemaakt. Wat veertig jaar aan dezelfde muur hing, gaat naar de zolder of de kringloop. Dat gebeurt niet omdat het slecht is. Het gebeurt omdat niemand nog weet wie het maakte, of waarom het ertoe deed. Een kunstwerk sterft wanneer het vergeten wordt.

Wie bij jullie leert schilderen, staat aan het begin. De eerste werken gaan naar ouders, vrienden, een eerste koper. Juist dan raakt de naam van de maker het makkelijkst kwijt. Twintig jaar later vraagt niemand zich nog af wie dat stilleven in de gang geschilderd heeft.
Daarom ben ik met Philoteknia begonnen. Een kunstenaar legt een werk vast en krijgt een klein label met een nummer en een QR code voor op de achterkant. Dat nummer leidt naar een dossier dat blijft bestaan, met de titel, de maker, het jaar en het verhaal erachter. Het werk kan verhuizen, verkocht of geërfd worden, en die gegevens gaan mee. Moet iemand een werk ooit loslaten, dan kan het een nieuw thuis vinden bij iemand die erom geeft. Niet bij wie het meeste biedt.
Wat het anders maakt: Philoteknia verkoopt niets. Het is geen galerie, geen veilingsite, geen marktplaats. Het gaat over het werk en over wie het maakte.

Ik denk dat dat de komende jaren alleen maar belangrijker wordt. Machines maken nu beelden aan de lopende band. Wat een geschilderd werk waardevol maakt, is net dat er een mens achter zit: een hand, een twijfel, iemand die op een bepaald moment besliste dat het af was. Dat spoor wil ik bewaren.

Het is gratis voor kunstenaars, zonder reclame, en ik vraag niets terug. Meer uitleg vind je hier: https://philoteknia.com/nl?utm_campaign=kwa

Het zou me echt plezier doen als jullie dit willen doorgeven aan jullie leerlingen en docenten. Dat kan in de vorm die bij jullie past: een mail, de nieuwsbrief, of gewoon een woordje in het atelier. Hebben jullie vragen, dan antwoord ik graag.

Met hartelijke groet,
Michaël

Philoteknia
ART LIVES ON

MICHAËL DE CONINCK FOUNDER
PHILOTEKNIA.COM MDC@PHILOTEKNIA.COM

Docenten mededelingen

Maandagochtend Tekenen en schilderen Jet Altenburg

Picasso

Abstraheren
Door je schilderij te abstraheren wordt de verbeelding (van maker en kijker) meer aangesproken. Het gaat dan meer over vorm en kleur ipv de werkelijkheid nabootsen.
We gaan deze maand schilderend/tekenend een voorwerp abstraheren en onderzoeken wat er minimaal nodig is voor de afbeelding.
We beginnen (26 oktober) met wat tekenoefeningen. Neem hiervoor houtskool en schetspapier mee. Voor het werk erna kies je je eigen materiaal.

Maandagochtend Beeldhouwen en keramiek Ilse Schoneveld

Natasja Alers - Buste

In november is iedereen hopelijk naar de expositie in het Depot in Wageningen, "Keramiek" geweest. Op maandag 2 november vraag ik jullie een kunstwerk uit deze tentoonstelling aan te dragen om samen deze expositie te bespreken. Neem een werk dat je raakte, intrigeerde of juist tegenstond. Mocht geen van deze zaken erbij zitten draag dan bij welk werk je je afvroeg of dit eigenlijk nog wel het menselijk lichaam verbeelde. Hopelijk hebben we een interessante bespreking van standpunten.
Om een start te maken, op bijgaande foto zie je een werk van Natasja Alers, "Buste" uit 2022. We herkennen direct een deel van ons menselijk lichaam, hoe ver kun je gaan?

Maandagmiddag Tekenen en schilderen Jos van Gessel

AANGETAST

We gaan in de eerste helft van november door met AANGETAST. Daarna stappen we over op andere onderwerpen met behulp van de technieken die je hebt ontdekt. Die kunnen bijvoorbeeld te maken hebben met de herfst.

Aangetast hoeft niet meteen lelijk te zijn.
Denk aan kringen op een oud tafelblad, een afgebladderde deur die al vaker is overgeschilderd of een bekraste muur.
We gaan we op zoek naar de schoonheid van imperfectie die we zelf veroorzaken, door tijdens het schilderen met ongebruikelijke materialen en technieken te experimenteren.

Maandagmiddag Beeldhouwen Jet Altenburg

De kerstboom
Vorig jaar hebben we rond deze tijd gekeken hoe de kerststal in de kunst werd afgebeeld. Dit jaar een klein onderzoek naar de herkomst van de kerstboom en hoe deze in de kunstgeschiedenis wordt afgebeeld. Aangevuld met wat inspiratie voor als je zin krijgt om zelf (een) kerstboompje(s) te maken.

Maandagvond model en portret Antoine van de Berg / *Hildegard Hamstra*
Volop herfst. Afgelopen maandagavond was de verwarming aan, wellicht vinden we de herfstkleuren terug in de kleding van de komende portretmodellen deze maand.
Zij beginnen met 3 verschillende poses van 15 minuten voor de pauze, om na de pauze één gekozen stand gedurende 3 x 15 minuten uit te zitten. (Met korte onderbrekingen, geschat op 50 minuten totaal) Respect daarvoor! Zelf ben ik natuurlijk ook wel eens model voor een groep geweest, en geloof me, ik weet dat het niet meevalt…
Aanrader: Vanwege het tienjarig bestaan van de "Nederlandse portretprijs" is er in Slot Zeist een overzichtstentoonstelling met tegelijkertijd 3 lezingen over portretkunst. Trefwoorden zijn: Identiteit, Het individu, de Tijdgeest en Persoonlijke verbeelding. Gaat dat zien!
Geopend vanaf 9 oktober t/m 6 december 2026 info@slotzeist.nl

Dinsdagochtend Portret Petra Lunenburg
Het zelfportret kan behoorlijk wat weerstand oproepen.
Jezelf onderzoeken- weer dat gezicht bekijken waar je al zolang mee rondloopt, het is wat.
Toen ik geen model kon vinden, heb ik een les zelfportret ingepland.
Hierbij afgebeeld zien we een deel van de 'portret klas van 2026'!

Deze serie ontstond door door die weerzin heen te tekenen en onszelf te beschouwen alsof het de eerste keer is. U herkent wellicht een of meer van deze gezichten?
Wat me opviel: vrouwen benoemen nog altijd hun rimpels terwijl de mannen gaan zitten en gaan tekenen, er geen woord over reppen. Het was een interessante les kortom met fantastisch sprekende portretten als resultaat.

PS het portret linksonder is overigens geen zelfportret- maar een tekening nav een van de partners van de deelnemers. Dank Fons!

Dinsdagochtend Beeldhouwen Jet Altenburg

De kerstboom
Vorig jaar hebben we rond deze tijd gekeken hoe de kerststal in de kunst werd afgebeeld. Dit jaar een klein onderzoek naar de herkomst van de kerstboom en hoe deze in de kunstgeschiedenis wordt afgebeeld. Aangevuld met wat inspiratie voor als je zin krijgt om zelf (een) kerstboompje(s) te maken.

Dinsdagmiddag Beeldhouwen en boetseren Anjeliek Blaauw

3 november vertel ik in de pauze over het thema AnderZ
Een schilder gebruikt meestal verf, een beeldhouwer steen en een keramist werkt met klei. Er zijn echter ook kunstenaars, die het totaal anderZ doen: zij gebruiken "ongebruikelijke" materialen of maken iets alledaags van totaal ander materiaal, wat je niet meteen zou verwachten.

Diederick Sneemann, smurfenvaas

Dinsdagmiddag Tekenen en schilderen Margreet Heinen

We focussen deze maand op het thema compositie. Aan de hand van één afbeelding maken we op verschillende maten papier een nieuwe indeling. Zoomen we in of uit, gebruiken we meer of minder onderdelen van het oorspronkelijke beeld? Neem foto's mee of gebruik een afbeelding van een bestaand schilderij van een bekende kunstenaar.

Vermeer

Dinsdagavond Tekenen en schilderen Margreet Heinen

We focussen deze maand op het thema compositie. Aan de hand van één afbeelding maken we op verschillende maten papier een nieuwe indeling. Zoomen we in of uit, gebruiken we meer of minder onderdelen van het oorspronkelijke beeld? Neem foto's mee of gebruik een afbeelding van een bestaand schilderij van een bekende kunstenaar.

Gino Severini

Dinsdagavond Beeldhouwen en boetseren Jacqueline Leijenaar
Deze maand wil jullie kennis laten maken met Lotta Blokker.
De werkwijze van Lotta Blokker is een intens en tijdrovend ambacht dat volledig draait om psychologische diepgang en klassieke technieken. Elk kunstwerk begint bij een dwingende emotie of een maatschappelijk beeld dat haar raakt. Vervolgens zoekt zij maandenlang naar het juiste levende model, dat in haar atelier urenlang poseert om de puurste, imperfecte menselijke houding te vangen.
Blokker bouwt de sculptuur handmatig op met klei of was rondom een ijzeren skelet, waarbij ze met haar vingers en spatels minutieus de textuur van de huid and de expressie modelleert. Het voltooide model wordt via de eeuwenoude verlorenwasmethode in brons gegoten. Tot slot bewerkt Blokker de bronzen huid zelf met zuren en een gasbrander; dit patineren geeft haar beelden de kenmerkende, gelaagde kleuren en de intense, melancholische lichtval.

Haar definitieve internationale doorbraak volgde met het monumentale project *The Hour of the Wolf*, een serie van tien levensgrote bronzen beelden die de slapelozen in de nacht verbeelden. De expositie trok massaal publiek in onder andere Museum de Fundatie en het Käthe-Kollwitz-Museum in Berlijn.Blokker bleef de grenzen van de figuratieve kunst opzoeken door actuele en ingrijpende mensbeelden in brons te vangen, wat haar in 2022 de eretitel Kunstenaar van het Jaar opleverde. In 2024 bewees ze haar veelzijdigheid door naast de beeldhouwkunst ook succesvol te debuteren als romanschrijfster met het boek *IJsvogel*.Volgend jaar 2027krijgt zij een grote expositie in het museum Beelden aan zee in Scheveningen.

Woensdagochtend Beeldhouwen en boetseren Anjeliek Blaauw
4 november vertel ik in de pauze over het thema AnderZ
Een schilder gebruikt meestal verf, een beeldhouwer steen en een keramist werkt met klei. Er zijn echter ook kunstenaars, die het totaal anderZ doen: zij gebruiken "ongebruikelijke" materialen of maken iets alledaags van totaal ander materiaal, wat je niet meteen zou verwachten.
Lisa Konno

Woensdagochtend Tekenen en schilderen Jos van Gessel

We gaan in november door met **AANGETAST**.
Aangetast hoeft niet meteen lelijk te zijn.
Denk aan kringen op een oud tafelblad, een afgebladderde deur die al vaker is overgeschilderd of een bekraste muur.
Deze voorbeelden gaan we niet letterlijk afbeelden.
We gaan we op zoek naar de schoonheid van imperfectie die we zelf veroorzaken met behulp van ongebruikelijke materialen en technieken.
Meer informatie krijg je tijdens de komende lessen.
Breng mee:
-scherpe schaar waar je mee kunt krassen , en/of ander gereedschap war je dat mee kunt doen
-grof schuurpapier
-bolletje staalwol
-schuurspons
-schildertape
-lijm
- oude stukken katoen en/of canvas dat verscheurd of verknipt mag worden
-acrylverf, tekenmaterialen, mesje

Woensdagmiddag Beeldhouwen en boetseren Anjeliek Blaauw
4 november vertel ik in de pauze over het thema AnderZ.
Een schilder gebruikt meestal verf, een beeldhouwer steen en een keramist werkt met klei. Er zijn echter ook kunstenaars, die het totaal anderZ doen: zij gebruiken "ongebruikelijke" materialen of maken iets alledaags van totaal ander materiaal, wat je niet meteen zou verwachten.

Woensdagmiddag Tekenen en Schilderen Jet Altenburg

Abstraheren
Door je schilderij te abstraheren wordt de verbeelding (van maker en kijker) meer aangesproken. Het gaat dan meer over vorm en kleur ipv de werkelijkheid nabootsen.
We gaan deze maand schilderend/tekenend een voorwerp abstraheren en onderzoeken wat er minimaal nodig is voor de afbeelding.
We beginnen (28 oktober) met wat tekenoefeningen. Neem hiervoor houtskool en schetspapier mee. Voor het werk erna kies je je eigen materiaal.

Mondriaan

Woensdagavond Keramiek Dolyn Kuiper
Geen bijzonderheden

Woensdagavond, donderdagochtend, donderdagmiddag Grafiek Brechtje Verberne
Een beetje van jezelf, en een beetje van Action

De vraag gaat toch wel komen: 'Hoe heb je dat gemaakt?', dus je kunt maar beter meteen eerlijk zijn. Want inderdaad, dit is een coproductie van getalenteerde KWA'ers met de winkel waarvan men de naam niet durft uit te spreken. De KWA'ers maakten de etsen, de gekleurde meegedrukte stukjes papier (chine collé, waar we in het voorjaar ook al mee bezig waren) zijn ergens aan de andere kant van de wereld geproduceerd. Dan kun je ze maar beter goed gebruiken... en dat is gelukt!

Donderdagochtend Model en portret Petra Lunenburg
Wanneer stokt de energie en wanneer stroomt deze?

Dit leren herkennen in een model tekening kan enorm helpen de figuren te verbeteren en tot leven te brengen.
Er is afgelopen maand hard gewerkt, tekenen 'op de stok' het vertalen van rotaties van het lichaam, het vertalen van huid en lijf in inkt....
Hieronder een aantal resultaten. Het kleine naakt in kleur is van kunstenares Elizabeth Peyton.
Het was een van de afbeeldingen die we ter inspiratie meenamen in de les.
Zin in de komende periode, met nieuwe modellen en erg veel deelnemers - er zit nu een stop op het deelnemersaantal- en kouder en donker weer, zal het weer tekenen en schilderen bij de kachel worden.

Donderdagavond Beeldhouwen en boetseren Anjeliek Blaauw

29 oktober november vertelt Frank in de pauze over het thema AnderZ
Een schilder gebruikt meestal verf, een beeldhouwer steen en een keramist werkt met klei. Er zijn echter ook kunstenaars, die het totaal anderZ doen: zij gebruiken "ongebruikelijke" materialen of maken iets alledaags van totaal ander materiaal, wat je niet meteen zou verwachten.

Charlotte Poseneske

Vrijdagochtend Tekenen en schilderen Margreet Heinen

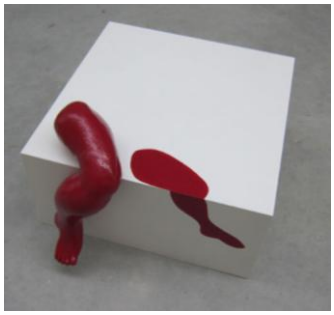

We focussen deze maand op het thema compositie. Aan de hand van één afbeelding maken we op verschillende maten papier een nieuwe indeling. Zoomen we in of uit, gebruiken we meer of minder onderdelen van het oorspronkelijke beeld? Neem foto's mee of laat je inspireren door een afbeelding van een bestaand schilderij van een beroemde kunstenaar.

Op 27 november houden we na de pauze een werkbespreking. Neem 1 werk mee wat je besproken wilt hebben.

Vermeer

Vrijdagochtend Keramiek Ilse Schoneveld

Monique Sleegers – Op 't randje

In november is iedereen hopelijk naar de expositie in het Depot in Wageningen, "Keramiek" geweest. Op vrijdag 6 november vraag ik jullie een kunstwerk uit deze tentoonstelling aan te dragen om samen deze expositie te bespreken. Neem een werk dat je raakte, intrigeerde of juist tegenstond. Mocht geen van deze zaken erbij zitten draag dan bij welk werk je je afvroeg of dit eigenlijk nog wel het menselijk lichaam verbeelde. Hopelijk hebben we een interessante bespreking van standpunten.
Om een start te maken, op bijgaande foto zie je een werk van Monique Sleegers, "Op 't randje" uit 2018. We herkennen direct een deel van ons menselijk lichaam, hoe ver kun je gaan?

Vrijdagmiddag Model en portret Margreet Heinen

6 november: korte standen

13 november: opdracht compositie. We bekijken werken van bekende kunstenaars zoals Caravaggio en El Greco en gebruiken die ter inspiratie om daar een eigen vertaling van te maken.

20 november: naaktmodel 2 standen

27 november: vervolg opdracht compositie

Expositie in de Rode Salon
Ieder maand worden de Rode Salon en de gang opnieuw ingericht met werk gemaakt door leden van de KWA. Deze maand is het de woensdagochtendgroep tekenen en schilderen van docent Jos van Gessel.

En van de workshop collagetechnieken

